

TÜRKİYE'NİN İKLİM ATLASI

NEDEN DÖRT MEVSİMİ AYNI ANDA YAŞIYORUZ?

Matematiksel Konumdan Bölgesel Gerçeklere Derin Bir Bakış

Köppen İklim Sınıflandırması
ve Fiziki Coğrafya İlkeleri

TÜRKİYE’NİN İKLİMİ VE KONUMU

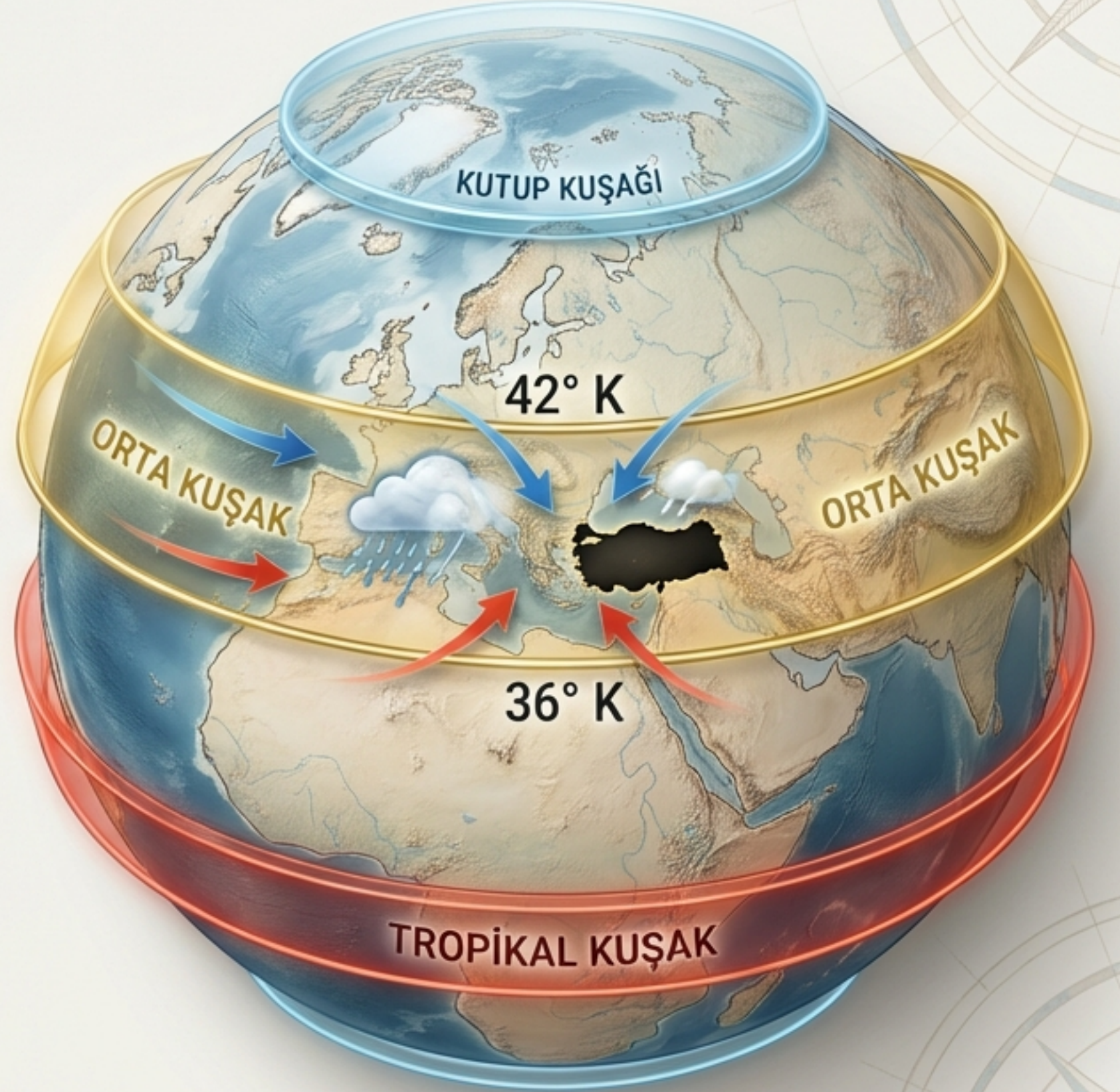
TEMEL KURAL: MATEMATİK KONUM

Orta Kuşak Gerçeği: 36° - 42° Kuzey Enlemleri

Türkiye “**Orta Kuşak**”ta yer alır. Bu yüzden ne tamamen kutupsal ne de tamamen tropikaldir; ikisinin savaşı alanıdır.

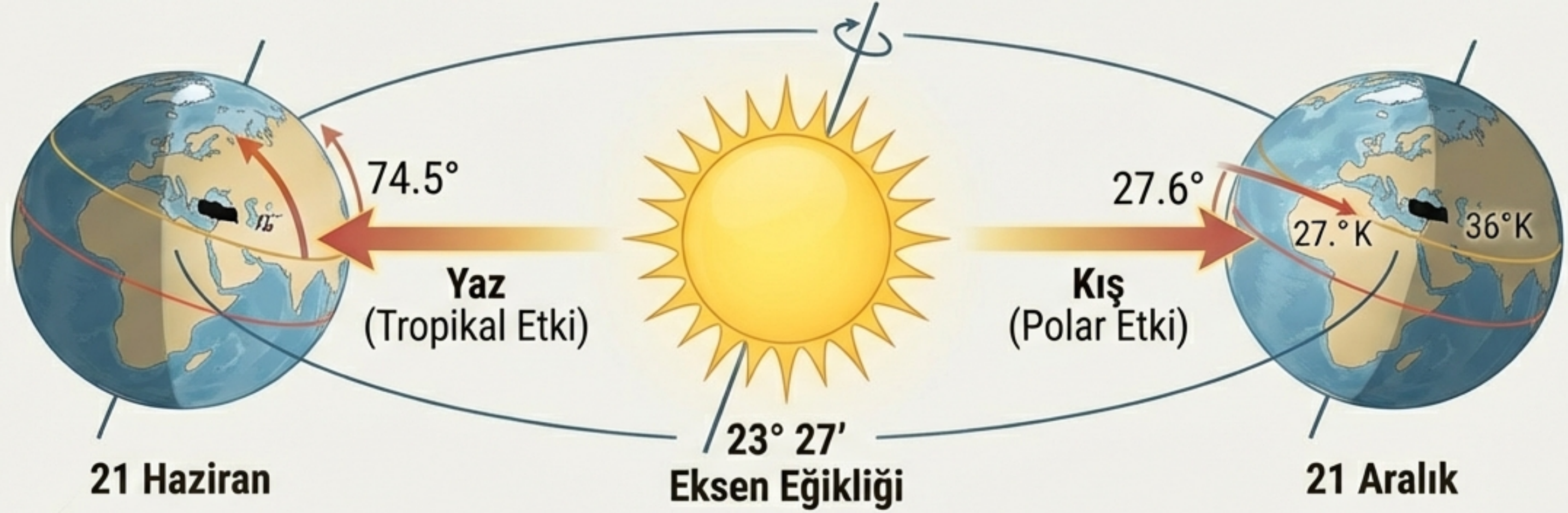
Bu Konumun Sonuçları:

- ① **Dört Mevsim:** Yıl içinde belirgin olarak yaşanır.
- ② **Cephe Yağışları (Frontal):** Sıcak ve soğuk hava kütleleri burada karşılaşır.
- ③ **Batı Rüzgarları:** Ana rüzgar yönü batıdan eser.

MEVSİMLERİN MOTORU: EKSEN EĞİKLİĞİ

Dünya'nın eksenini düz değildir. Bu $23^{\circ} 27'$ lik eğim, güneş ışınlarının geliş açısını yıl boyunca değiştirir.

21 HAZİRAN: Güneş en dik açıyla gelir. Gündüzler uzundur.

23 EYLÜL: Gece ve gündüz eşitlenir.

21 ARALIK: Güneş en düşük açıyla gelir. En uzun gece yaşanır.

OYUN BOZUCU: ÖZEL KONUM

Sadece enlem belirleyici olsaydı, her şehirde hava aynı olurdu. Ancak dağlar ve denizler kuralları değiştirir.

① **Yükselti:** Batıdan doğuya artar, sıcaklık düşer.

② **Dağların Uzanışı:** Karadeniz ve Akdeniz'de set çeker, Ege'de geçit verir.

③ **Karasallık:** İç kesimlerde aşırı sıcaklık sıcaklık farkları oluşur.

SICAKLIK MATEMATİĞİ VE İSTİSNALAR

Genel Kurallar:

- **Enlem Etkisi:** Güney Kuzey'den sıcaktır.
- **Yükselti Etkisi:** Batı Doğu'dan sıcaktır.

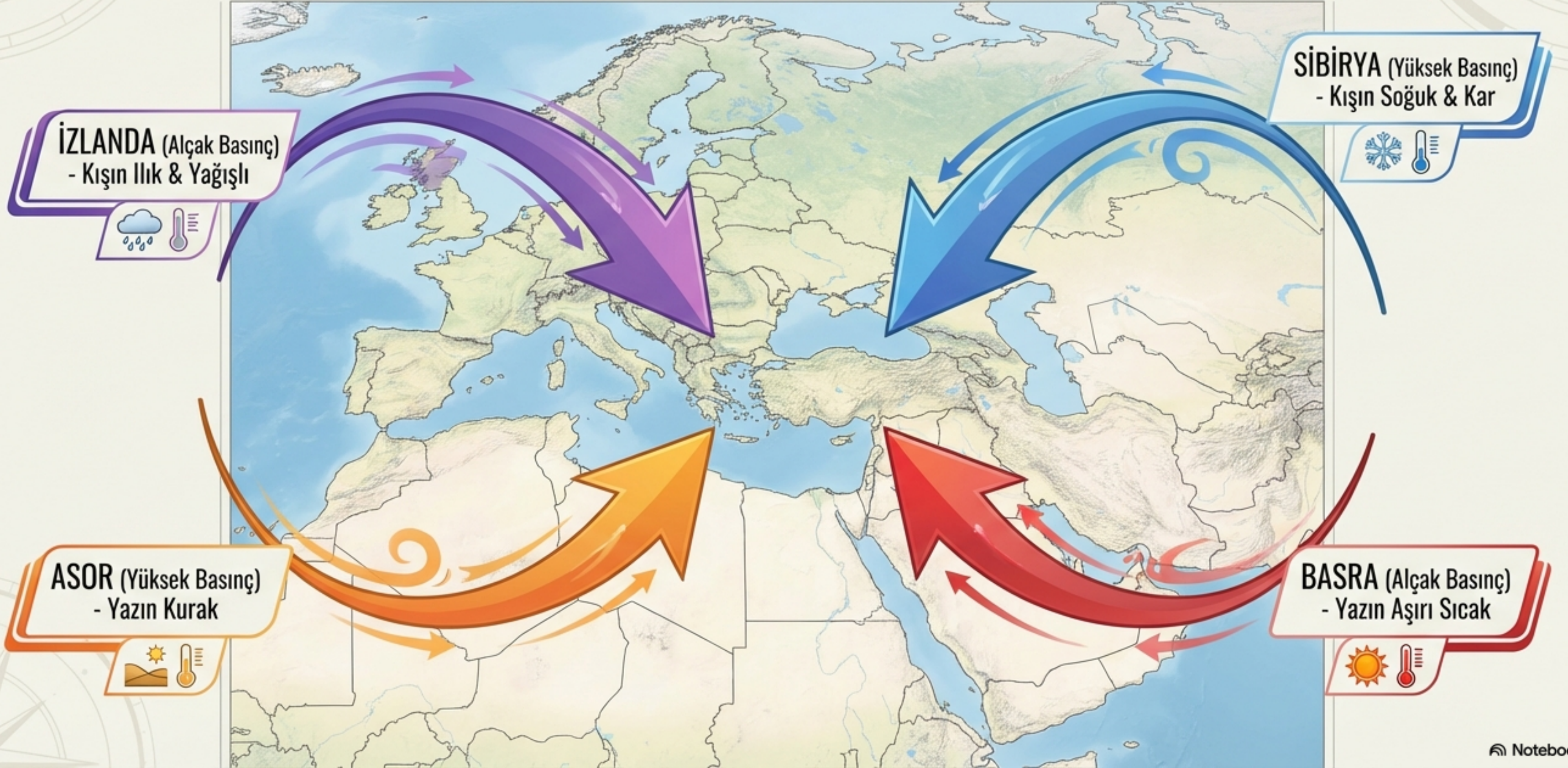

İstisnalar:

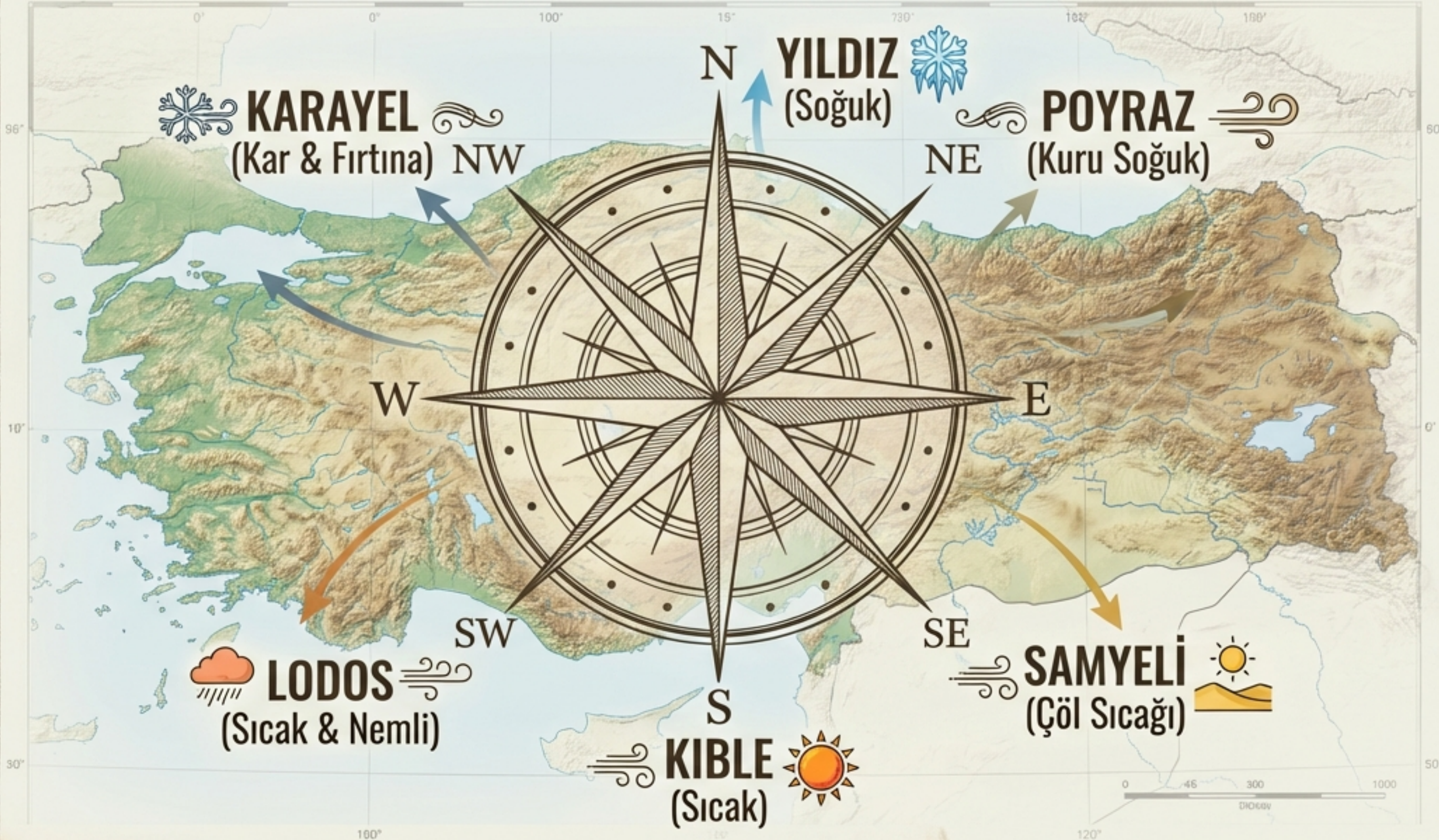
- **Karasallık:** Sinop kuzeyde olmasına rağmen, deniz etkisiyle kışın içerdeki Kastamonu'dan daha sıcaktır.
- **Enlem Tersliği:** Trabzon, Erzurum'dan daha kuzeydedir ama daha sıcaktır. (Sebep: Erzurum'un yüksekliği).

ATMOSFERİK DEVLER: BASINÇ MERKEZLERİ

Türkiye'yi dört koldan sıkıştıran güçler.

ANADOLU'NUN NEFESİ: YEREL RÜZGARLAR

Kayıp Sakal Kodu:

Rüzgarlar saat yönünde bu kodla hatırlanır.

Özel Durum: Fön Rüzgarları

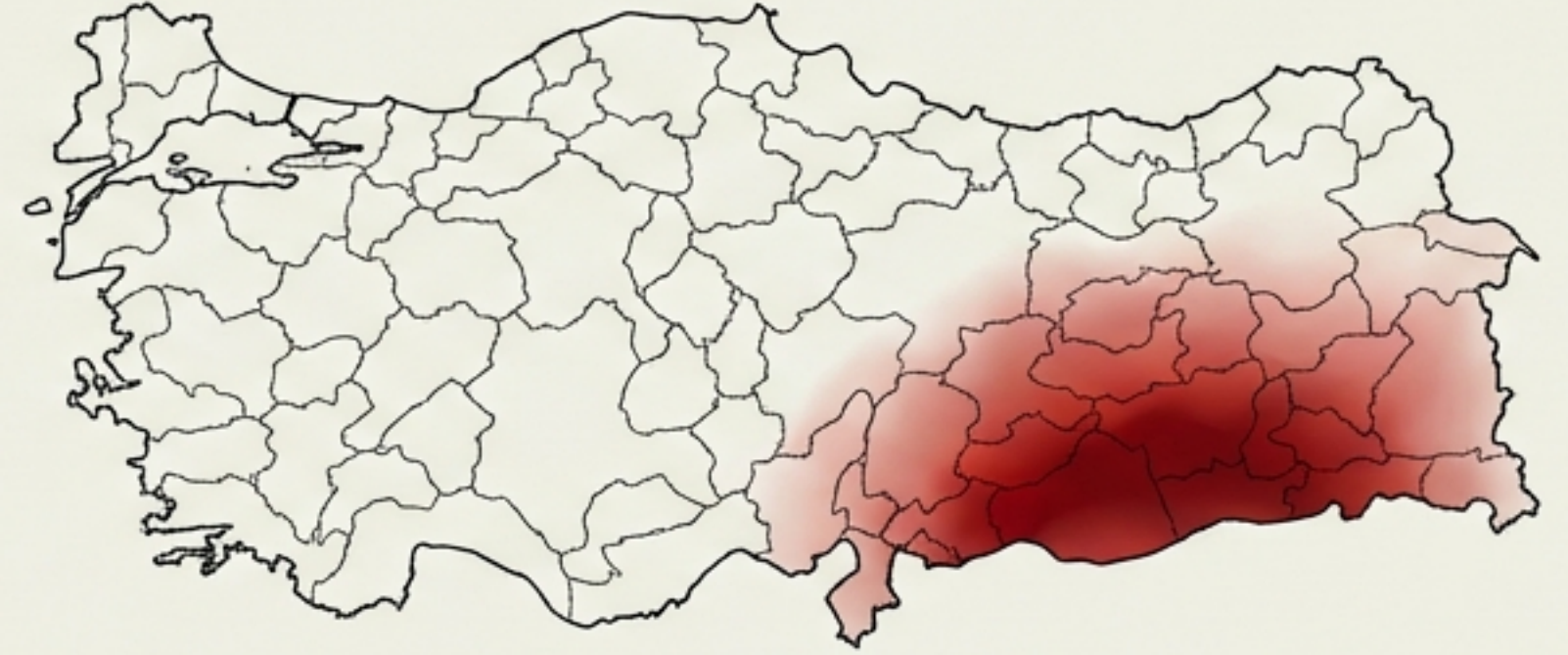
- Dağdan inen "Kar Yiyen" rüzgarıdır. Sürtünmeyle ısınır, sıcaklığı aniden artırır.
- Doğu Karadeniz ve Toroslar'da etkilidir.

NEM VE BUHARLAŞMA SAVAŞI

Yüksek Bulutluluk (Az Sıcaklık Farkı)

Yüksek Buharlaşma (Kuraklık Riski)

Nem Rekortmeni: Karadeniz

Yüksek nem, sıcaklığın aşırı düşmesini veya yükselmesini engeller.

Buharlaşma Tuzağı: G.D. Anadolu

Yaz sicağı ve Basra basınç merkezi etkisiyle en fazla su kaybı buradadır.

YAĞIŞ NASIL OLUŞUR?

Türkiye'de yağış oluşturan üç temel mekanizma.

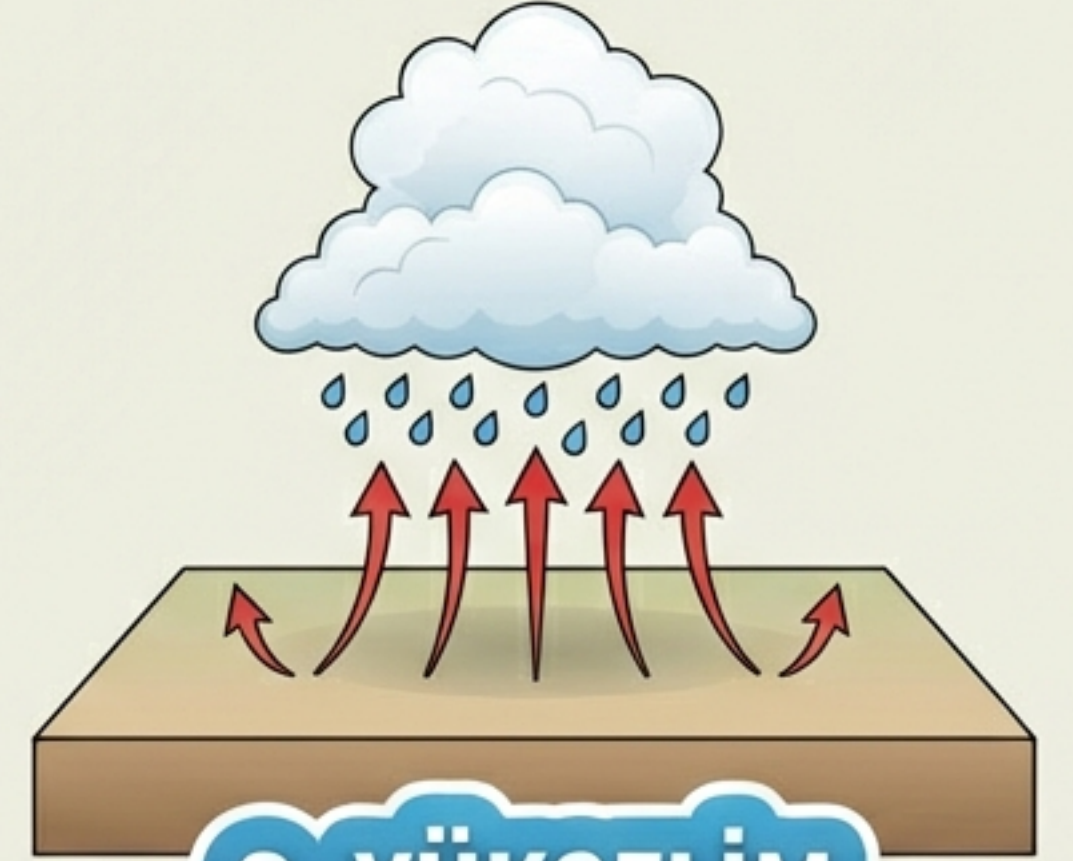
**1. YAMAÇ
(OROGRAFİK)**

Location: Karadeniz

**2. CEPHE
(FRONTAL)**

Location: Akdeniz/Ege

**3. YÜKSELİM
(KONVEKSİYONEL)**

Location: İç Anadolu

YAĞIŞ DAĞILIMI: ZENGİNLER VE YOKSULLAR

**** En Yağışlı:** Rize, Muğla, Antalya (Dağların kıyıya yakınlığı).
****En Kurak:** Tuz Gölü, G.D. Anadolu, Iğdır (Deniz etkisine kapalılık).

İKLİM TİPİ 1: AKDENİZ İKLİMİ

Yaz: Sıcak & Kurak

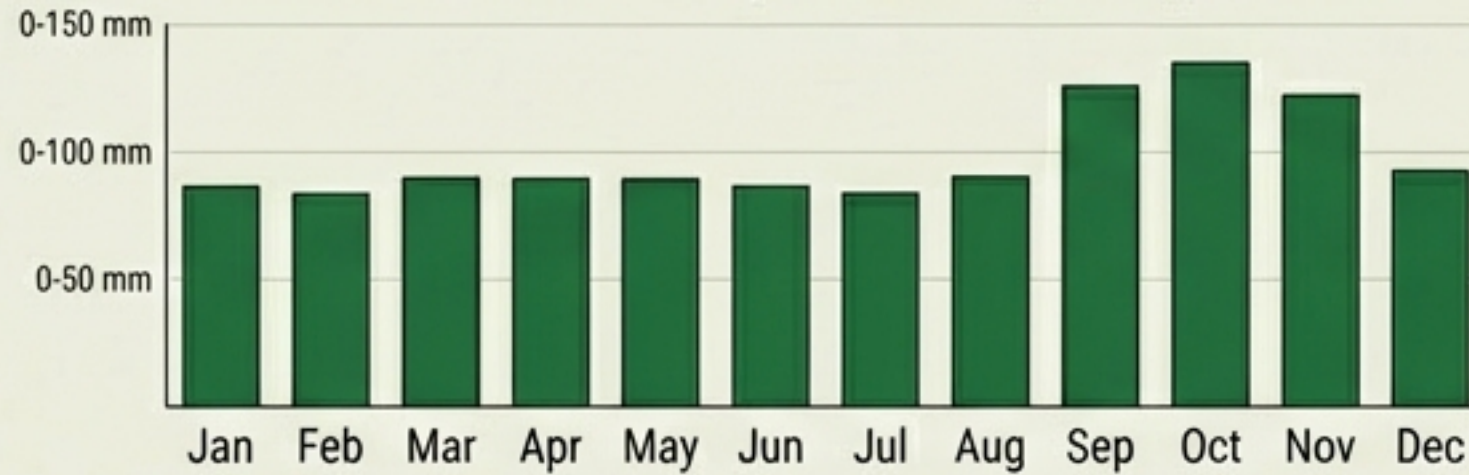
Kış: Ilık & Yağışlı

- **Kapsam:** Akdeniz, Ege, Güney Marmara.
- **Karakter:** Don olayı çok nadirdir. Kışın Cephe yağışları hakimdir.
- **Bitki Örtüsü:** Maki.
- **Not:** Kuzeye gidildikçe yazlar serinleşir, kışlar sertleşir.

İKLİM TİPİ 2: KARADENİZ İKLİMİ

KARADENİZ YAĞIŞ DAĞILIMI (AYLIK)

Kapsam: Karadeniz kıyı şeridi.

Karakter: Her mevsim yağışlıdır. Güneşlenme süresi en az olan bölgedir.

Yağış Rejimi: Düzenli. En fazla yağış Sonbahar, en az İlkbahar.

Mekanizma: Orografik (Yamaç) yağışları.

İKLİM TİPİ 3: KARASAL (STEP) İKLİM

**Yüksek
Sıcaklık Farkı**

- **Kapsam:** İç ve Doğu Anadolu.
- **Karakter:** Yazlar sıcak/kurak, Kışlar soğuk/kar yağışlı.
- **Mekanizma:** Deniz etkisi dağlar tarafından engellenir.
- **Fark:** Kuzeydoğu Anadolu'da yükselti nedeniyle yazlar çok kısa geçer.

REKORLAR KİTABI: EKSTREM OLAYLAR

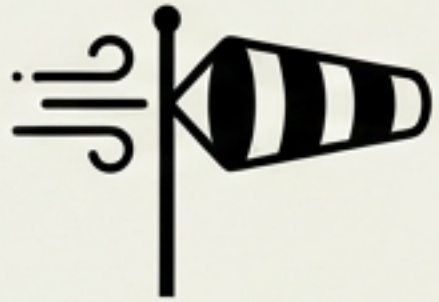
48.8°C

En Yüksek Sıcaklık - Mardin

-46.4°C

En Düşük Sıcaklık - Van/Çaldıran

176 km/s

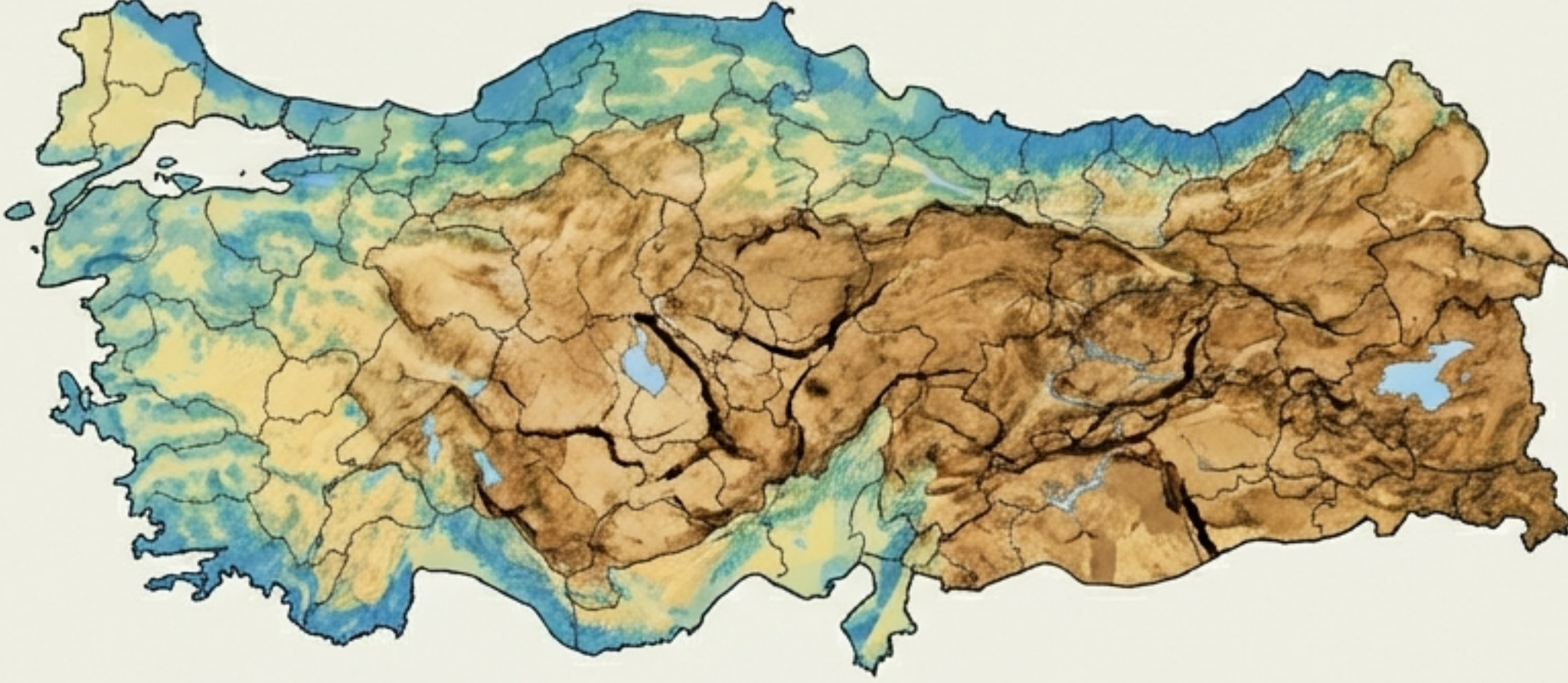
En Hızlı Rüzgar - Tokat

5.25 Metre

En Yüksek Kar - Bitlis

GELECEK SENARYOSU: ÇÖLLEŐME TEHLİKESİ

Risk: Nem ve yağış düzensizliği.

Tehdit Altında: Özellikle Güneydođu ve İç Anadolu.

Uyarı: Karadeniz kıyı kuşağı hariç tüm ülke kuraklık riski taşımaktadır. İklim dengemiz hassastır.